

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Допускається до захисту
завідувач кафедри менеджменту
 професор Ю. С. Гринчук
« 18 » грудня 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ
ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ В РОСЛИННИЦТВІ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ НАВЧАЛЬНО ВИРОБНИЧОГО ЦЕНТРУ
БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАУ)

Виконав: Гайдук Владислав Леонідович
прізвище, ім'я, по батькові, підпис

Керівник: доцент Шемігон Олександр Іванович
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові підпис

Рецензент: доцент Драган Оксана Олександрівна
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові підпис

Я, Гайдук Владислав Леонідович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Затверджую
Гарант ОПП «Менеджмент»
 професор Ю. С. Гринчук
«18» грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
Гайдуку В.Л.

Тема: Формування та вдосконалення механізму управління технологічними процесами в рослинництві (за матеріалами навчально-виробничого центру Білоцерківського національного аграрного університету)

Перелік питань, що розробляються в роботі:

дати науково-теоретичне і практичне обґрунтування стану галузі рослинництва в Україні та перспектив її розвитку, сутності механізму управління організацією, її структурними підрозділами та управління технологічними процесами в рослинництві зокрема; показати шляхи удосконалення механізму управління в аграрній сфері, у тому числі і управління технологічними процесами при вирощування с.-г. культур. Крім того, на конкретному прикладі розкрити механізм забезпечення цілісності виконання технологічних прийомів при вирощуванні с.-г. культур. Показати перспективи шляхів удосконалення механізму управління технологічними процесами у досліджуваному господарстві.

Вихідні дані: теоретичні і практичні напрацювання вітчизняних і закордонних науковців і практиків у даній сфері, статутні документи і консолідована фінансова звітність досліджуваного господарства

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Затвердження теми	січень 2023	виконано
Огляд літератури	січень-лютий 2023	виконано
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	виконано
Дослідницько-аналітична частина	травень-липень 2023	виконано
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	виконано
Оформлення роботи	жовтень 2023	виконано
Перевірка на плагіат	листопад 2023	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	виконано
Подання на рецензування	грудень 2023	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи
(підпис)

Здобувач
(підпис)

Дата отримання завдання «18» грудня 2022 р.

доцент О.Шемігон

В.Л.Гайдук

РЕФЕРАТ
на кваліфікаційну роботу магістра
ГАЙДУКА ВЛАДИСЛАВА ЛЕОНІДОВИЧА на тему:
«Формування та вдосконалення механізму управління технологічними процесами в рослинництві (за матеріалами НВЦ Білоцерківського НАУ)»

Агропромисловий сектор – один із локомотивів національної економіки України: галузь стабільно зростала до початку повномасштабної війни, щорічне зростання становило 5-6 %, частка сільськогосподарського виробництва у ВВП становила 10 %, а разом із переробкою сільськогосподарської продукції – 16 %. Сільське господарство було одним із лідерів світового виробництва деяких видів продовольства, забезпечуючи обсяги торгівлі в еквіваленті 6 % калорій світового споживання. Україна була лідером із міжнародної торгівлі олією соняшниковою (перше місце у світі), ріпаком та ячменем (третє та четверте місця відповідно) та іншою продукцією. Проте, на жаль, війна внесла свої «корективи». З огляду на наведене, робота є актуальною.

Кваліфікаційна робота магістра присвячена аналізу формування та пошуку шляхів удосконалення механізму управління технологічними процесами в рослинництві.

Кваліфікаційна робота має наступну структуру.

У першому розділі розглянуто стан галузі рослинництва в Україні та перспективи його розвитку. Звернуто особливу увагу на складові формування механізму управління.

У другому розділі зроблено детальний аналіз досліджуваного об'єкта, особливо технології вирощування зернових з урахуванням усіх деталей технологічного процесу.

Третій розділ присвячений пошуку шляхів удосконалення механізму управління технологічними процесами в рослинництві, зокрема звернуто увагу на інноваційні підходи до цього, особливо цифровізацію у системі управління.

Сформульовані висновки за результатами проведеної роботи.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел та додатків. Робота містить 98 сторінок тексту, таблиці, рисунки, фото, додатки. Використано 53 джерела інформації.

Апробацію роботи було здійснено на Всеукраїнській науково-практичній конференції, що відбулася 14 квітня 2023 р. «Молодь – аграрній науці і виробництву: Інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту». Тема доповіді: «Проблеми і перспективи розвитку сільського господарства України: рослинництво».

Ключові слова: механізм управління, технологічний процес, удосконалення, рослинництво, інновація, цифровізація.

ABSTRACT
for master's qualification work
HAYDUKA VLADISLAVA LEONIDOVYCH on the topic:
"Formation and improvement of the management mechanism of technological processes in crop production (based on the materials of the Scientific Research Center of Bilotserkiv National University)"

The agro-industrial sector is one of the locomotives of the national economy of Ukraine: the industry was growing steadily until the beginning of the full-scale war, the annual growth was 5-6%, the share of agricultural production in GDP was 10%, and together with the processing of agricultural products - 16%. Agriculture was one of the leaders in world production of some types of food, providing trade volumes equivalent to 6% of global calorie consumption. Ukraine was the leader in international trade in sunflower oil (first place in the world), rapeseed and barley (third and fourth places, respectively) and other products. However, the war made its "corrections", unfortunately.

Given the above, the work is relevant.

This master's qualification work is devoted to the analysis of the formation and search for ways to improve the mechanism of managing technological processes in crop production.

The qualification work has the following structure. The first chapter examines the state of the plant growing industry in Ukraine and the prospects for its development. Particular attention was paid to the components of the formation of the management mechanism.

In the second chapter, a detailed analysis of the researched object is made, especially its existing grain growing technology, taking into account all the details of the technological process. The third chapter is devoted to finding ways to improve the mechanism of managing technological processes in crop production, in particular, attention is paid to innovative approaches to this, especially digitization in the management system.

Formulated conclusions based on the results of the work carried out.

The qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of reference sources and appendices. The work contains 98 pages of text, tables, figures, photos, and appendices. 53 sources of information were used.

The approbation of the work was carried out at the All-Ukrainian scientific and practical conference, which took place on April 14, 2023. "Youth - agricultural science and production: innovative priorities in the development of the economy and management." The topic of the report: "Problems and prospects of the development of agriculture in Ukraine: crop production."

Key words: management mechanism, technological process, improvement, crop production, innovation, digitalization.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ У РОСЛИННИЦТВІ.....	9
1.1. Рослинництво в Україні: стан та перспективи розвитку.....	9
1.2. Складові формування механізму управління.....	18
1.3. Фактори розвитку механізму управління сільським господарством.....	28
РОЗДІЛ 2 ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ В РОСЛИННИЦТВІ У ДОСЛІДЖУВАНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	37
2.1. Загальна характеристика досліджуваного підприємства.....	37
2.2. Особливості формування механізму управління науковою діяльністю наукових та навчальних установ.....	40
2.3. Аналіз технологій, що використовуються при вирощуванні основних культур у господарстві.....	46
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ В РОСЛИННИЦТВІ У НВЦ БНАУ.....	71
3.1. Логістика технологічних процесів у рослинництві.....	71
3.2. Інноваційне управління галуззю рослинництва на підприємстві.....	77
3.3. Цифровізація в системі управління технологічними процесами	84
ВИСНОВКИ.....	92
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	95
ДОДАТКИ.....	99

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рослинництво – це наука про вирощування культурних рослин. URL: <https://crops.udau.edu.ua/ua/novini/roslinnictvo-ce-nauka-pro-viroshhuvannya-kultu>
2. Стан галузі та перспективи розвитку рослинництва. URL: <https://crops.udau.edu.ua/ua/navchannya/cikavo/stan-galuzi-ta-perspektivi-rozvitku-roslinnictva.html>
3. Рослинництво: є привід для гордості. URL: <http://www.golos.com.ua/article/349102>
4. Стан галузей рослинництва та тваринництва у 2015-2020 роках. URL: <https://agropolit.com/spetsproekty/736-stan-galuzi-roslinnitstva-ta-tvarinnitstva-2015-2020-roki>
5. Єліневська А. Ю. Стан галузі рослинництва в Україні. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7225/1/zbirnyk_tez_20-22_05_20-27.pdf
6. Рік війни в цифрах агросектору. URL: https://www.ucab.ua/ua/pres_sluzhba/novosti/rik_viyni_v_tsifrakh_dlya_agrosektoru
7. Україна представила амбітний план зростання виробництва зернових та олійних до 150 млн тонн за 10 років. URL: <https://minagro.gov.ua/news/ukrayina-predstavila-ambitnij-plan-zrostannya-virobnictva-zernovih-ta-olijnih-do-150-mln-tonn-za-10-rokiv>
8. Аграрний сектор економіки: підсумки 2022 та прогноз на 2023 рік. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ahrarynyy-sektor-ekonomiky-pidsumky-2022-ta-prohnoz-na-2023-rik>
9. Наповнюють бюджет і годують. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/napovnyuyut-byudzhet-i-goduyut/>
10. Висоцький Т. Окупанти крадуть в українських аграріїв зернові, олію, овочі та сільгосптехніку. URL: <https://minagro.gov.ua/news/visockij-okupanti-kradut-v-ukrayinskih-agra...>

11. Наше бачення майбутнього експорту зерна.
URL: <https://ukragroconsult.com/news/nashe-bachennya-majbutnogo-eksportu-zer...>
12. Зерновий коридор: 15,9 млн тонн агропродукції виїхало з України.
URL: <https://minagro.gov.ua/news/zernovij-koridor-159-mln-tonn-agroprodukciju...>
13. Через повномасштабну війну посівні площі в Україні зменшилися на 25 %.
URL: <https://agropolit.com/news/24947-cherez-povnomasshtabnu-viynu-posivni-p...>
14. Механізм. <https://slovnyk.ua/index.php?>
15. Механізм. <https://www.wikidata.uk-ua.nina.az.html>
16. Механізм. <https://slovnyk.me/dict/vts/>
17. Беляєв О. О. Політична економія. URL: <https://studentbooks.com.ua/content/view/264/50/1/1/>
18. Хринюк О. С., Дергалюк М. О. Генезис наукової думки щодо поняття «Організаційно-економічний механізм». URL: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108769/103711>
19. Чорна Н. Ю. Формування механізму управління конкурентними перевагами підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2017. №15. С. 42-45.
20. Бабич Д. В., Проскуріна Т. В., Маковій Д. Д. Удосконалення організаційної структури управління як важливий механізм управління сучасним підприємством. Економіка та управління підприємствами. Вип. 24. 2018. С.91- 94.
21. Економіка підприємства: підручник / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. Вид. 2-ге, перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2011. 528 с.
22. Економічна енциклопедія: у 3 т. Т. 2. Ред. кол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. К.: Вид. центр «Академія». 2001. 846 с.
23. Лисецкий Ю. М. Система управління підприємством. Програмні продукти і системи. 2018. Т. 31. № 2. С. 246–252.

24. Селезньова Г. О., Іпполітова І. Я. Ефективність системи управління підприємством. Інфраструктура ринку. 2020. №38. URL: <http://www.marketinfr.od.ua/uk/2020>

25. Рясна О. В. Сучасні методи автоматизованих систем управління технологічними процесами. Сумський державний університет, 2017. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/66639>.

26. Чимшит С. І., Грабовський І. С. Методологічні засади побудови системи управління сучасним підприємством на принципах проект менеджменту. URL: <https://pgasa.dp.ua/wpcontent/uploads/2017/10/2-4.pdf>

27. Велч Д., Велич С., Сам собі МБА; пер. з англ. О. Осмоловська. Київ: Наш формат, 2018. 200 с.

28. Чанг Х.-Ю. Економіка: інструкція з використання; пер. з англ. А. Лапін. Київ: Наш формат, 2017. 400 с.

29. Чупріна, М. О., Жалдак, Г. П. Особливості HR-менеджменту в умовах діджиталізації бізнесу. Збірник наукових праць. Сучасні підходи до управління підприємством. 2020. (5). С. 107-119.

30. Логістичний менеджмент в системі управління підприємством. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/19356/1/132-134.pdf>

31. Інтегрована логістична система. URL: <http://acris.com.ua/ua/stati/effektivnostintegrirovannoy-logistiki/>

32. Демидова М. М., Багорка Д. А. Управління бізнес-процесами оптових торговельних підприємств. The economic comparative studies: theory, methodology, practice: International scientific conference (September 24-25, 2021. Kielce, Poland). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2021. 88 pages (pp. 55-60).

33. Турчіна С. Г., Дашутіна Л. О., Баценко Л. М. Управління розвитком персоналу сільськогосподарських підприємств в умовах конкурентного середовища. Наукові інновації та передові технології. 2022. № 1 (3). С. 195–204.

34. Коптева Г. М. Підходи до оцінки зрілості бізнес-процесів підприємства з позиції їх економічної безпеки. Ефективна економіка. 2020. №

4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_4_45

35. Хвостіна І. М. Механізм управління розвитком підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2015. Вип. 1. С. 30-33.

36. Бобух А. О., Дзевочко О. М., Подустов М. О., Переверзева А. М. Комп'ютерно-інтегроване управління технологічними процесами за показниками якості продукції. Національний університет харчових технологій. 2016. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/33907>.

37. Климчук М. М. Концептуально-методологічні засади управління бізнес-процесами на підприємстві. Формування ринкових відносин в Україні. 2020. № 12. С. 85-91.

38. Коненко В. В. Методологія організації та проектування бізнес-процесів. Ефективна економіка. 2020. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_11_31

39. Присяжнюк П. В. Механізм управління: сутність, види та складові. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7539>

40. Жук М. В. Стратегічні компоненти інституційного механізму розвитку аграрного сектора національної економіки. 2021. Випуск 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1214/1169>

41. Сумець О. М. Теоретико-методологічні засади логістичної діяльності підприємств аграрнопродовольчого комплексу: монографія. Харків: Друкарня Мадрид, 2015. 544 с.

42. Ван Д. Світові тенденції в управлінні бізнес-процесами підприємства. Бізнес Інформ. 2020. № 10. С. 407-412.

43. Безус А. М., Чуйок М. Г. Стратегія підвищення інноваційної діяльності підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua>.

44. Білінська В. Сучасні інноваційні технології в сільському господарстві: основна характеристика та перспективи впровадження. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Сер.: Економіка. 2015.

Вип. 7 (172). С. 74–80.

45. Головатий М. Ю., Сідловський М. П. Розроблення автоматизованого методу обчислення параметрів форми морфологічних об'єктів із замкнутим контуром. Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2017. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/19132>.

46. Оптимізація посівних площ соняшнику. URL: <https://www.agronom.com.ua/optymizatsiya-posivnyh-ploshh-sonyashnyku>.

47. Макаренко П. М., Миколенко І. Г., Рєпіна М. С. Інноваційне управління галуззю рослинництва на підприємстві. Економіка та суспільство. Вип. 44. 2022. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1883/1813>.

48. Клименко О. П., Каюн І. Г., Шейкус А. Р. Контроль і управління технологічними процесами: навч. посібник. Дніпро: ДВНЗ УДХТУ, 2019. 179 с.

49. Feodal FMS: наряди без диспетчера й інтеграція за тиждень. URL: <https://kurkul.com/blog/717-feodal-fms-chomu-tse-unikalna-dlya-ukrayini-sistema-upravlinnya-gospodarstvom>

50. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Нова аграрна політика». Національна рада з відновлення України від наслідків війни (проект). Липень, 2022. URL: [new-agrarian-policy.pdf](#)

51. Річні звіти досліджуваного підприємства.

52. Жнива-2023: кукурудзи обмолочено 146,5 тис. га з середньою врожайністю 5,42 т/га. URL: <https://superagronom.com/news/17828-jniva-2023-kukurudzi-obmolochno-1465-tis-ga-z-serednoyu-vrojaynistyuu-542-t-ga>

53. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T020040?an=2>